

KONKURS POLONISTYCZNY

DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

I ETAP SZKOLNY

10 października 2013

Ważne informacje:

1. Masz 60 minut na rozwiązanie wszystkich zadań.
2. Pisz długopisem lub piórem, nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i napisz ponownie.
3. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu na to przeznaczonym. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	40	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis osoby sprawdzającej		

Zadania od 1. do 4. dotyczą tekstu 1.

Tekst 1.

Podróże na piórze

Kto lubi podróże,
te małe i duże,
niech prędko korzysta
z okazji –
przez wiersze i rymy
na pewno trafimy
w cudowną krainę
Fantazji.

 Nie bujam, nie kłamię –
 znam trasę na pamięć,
 latałam tam często
 na dłużej.
 A czym latałam?
 Pod ręką to miałam –
 zazwyczaj latałam
 na piórze.

A teraz ogłaszam,
że wszystkich zapraszam,
ta książka wam drogę wskaże
bez żadnej zadymy
przez wiersze i rymy –
do kraju Fantazji i Marzeń.

W. Chotomska, *Podróże na piórze*, Łódź 2012, s. 3.

Zadanie 1. (0–1 p.)

Pierwsze dwa wersy utworu zawierają

- A. pytanie do odbiorcy wiersza.
- B. określenie odbiorcy wiersza.
- C. wstęp do relacji z podróży.
- D. poetycki opis podróży.

Zadanie 2. (0–1 p.)

Napisz, co w sposób przenośny nazwano w wierszu *podróżami na piórze*.

.....

Zadanie 3. (0–1 p.)

Wypisz z utworu jeden wers wskazujący na to, że wiersz ten pełni rolę wprowadzenia do zbioru poezji.

.....

Zadanie 4. (0–1 p.)

Wyjaśnij, dlaczego wyrazy *Fantazji* i *Marzeń* zostały zapisane w wierszu wielką literą.

.....

Zadania od 5. do 11. dotyczą tekstu 2. i całego utworu, którego jest on fragmentem.

Tekst 2.

Przewidywania Menelaosa były zgodne z prawdą. Właśnie w tej chwili na wyspie Ogigii Odyseusz sposobił się do wyjazdu.

Nimfa Kalipso, siedząc z nim przy stole, na którym podano nektar i ambrozję, stawę bogów, patrzyła ze smutkiem i zdumieniem na tego człowieka, co wzgardził jej sercem. Rzekła:

„Zacny mój Laertydo, przemądry Odysie,
Zatem chcesz jak najprędzej z wyspy wymknąć mi się
I wrócić do ojczyzny?
Szczęśliwej ci drogi!
Lecz, żebyś mógł przewidzieć, jakie los złowrogi
Przeznacza ci opaly, nim staniesz u celu –
Zostałbyś w tej pieczarze ze mną przyjacielem,
I nieśmiertelność przyjął, jakkolwiek stęskniony
I niecierpliwy pragniesz powrócić do żony,
Od której pośledniejszą nie jestem ja przecie
Ni wzrostem, ni urodą. Czy marnej kobiecie
Rzecz podobna mnie, bóstwu, chcieć urodą sprostać?”

J. Parandowski, *Przygody Odyseusza*, Warszawa 2011, s. 35.

Zadanie 5. (0–1 p.)

Menelaos dzielił się swymi przewidywaniami co do losów Odyseusza z jego

- A. żoną. B. synem. C. wrogiem. D. przyjacielem.

Zadanie 6. (0–1 p.)

Nimfa nazywa Odysa Laertydą, nawiązując do

- A. imienia jego ojca.
B. imienia jego syna.
C. nazwy statku Odysa.
D. nazwy królestwa Odysa.

Zadanie 7. (0–2 p.)

a) Napisz, jaką decyzję Kalipso próbuje wymusić na Odyseuszu.

.....
.....

b) Wymień dwa argumenty, które Kalipso przedstawia, próbując przekonać Odyseusza o słuszności tej decyzji.

1)

.....

2)

.....

Zadanie 8. (0–1 p.)

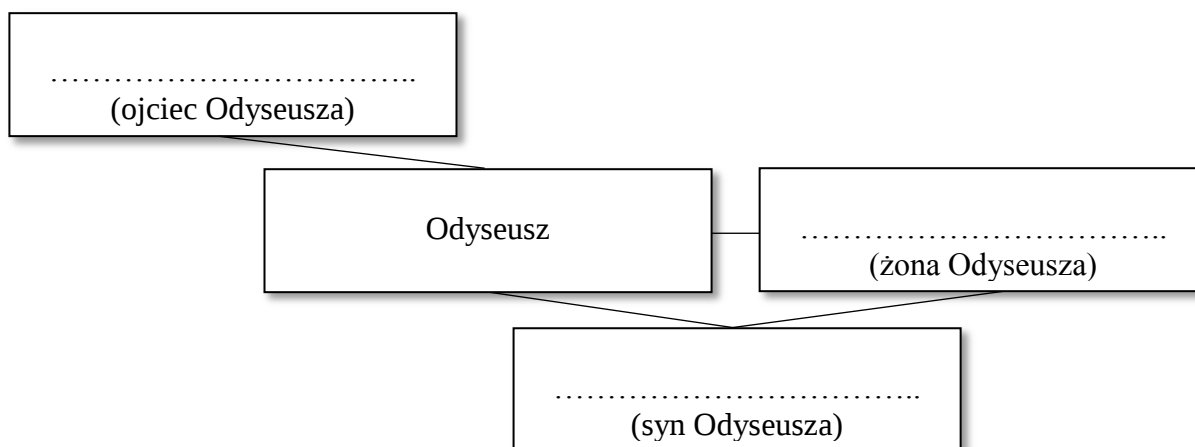
Dokończ zdanie, wybierając z tabeli nazwę odpowiedniego środka poetyckiego oraz części mowy. Zaznacz A lub B oraz 1, 2 lub 3.

W pierwszym wersie przemowy Kalipso użyto dwóch

A	epitetów	wyrażonych	1	zaimkami.
B	przenośni		2	przymiotnikami.
			3	przysłówkami.

Zadanie 9. (0–2 p.)

Uzupełnij schemat odpowiednimi imionami bohaterów.

Zadanie 10. (0–1 p.)

Uzupełnij zdania, wpisując w wy kropkowane miejsca odpowiednie cyfry.

Od opuszczenia domu przez Odyseusza do jego powrotu upłynęło lat. Wojna trojańska, w której Odyseusz brał udział, trwała lat. Po jej zakończeniu Odyseusz i jego towarzysze wsiedli na okrętów i wyruszyli do Itaki. Droga do domu zajęła Odyseuszowi lat.

Zadanie 11. (0–2 p.)

Jakim człowiekiem był Odyseusz? Podaj dwie cechy jego charakteru i wskaż przykłady wydarzeń lub sytuacji potwierdzających te cechy.

1)

.....

2)

.....

Zadania od 12. do 15. dotyczą tekstu 3. i całego utworu, którego jest on fragmentem.

Tekst 3.

Stałem jak wryty: w świetle latarni przy bocznym wejściu zobaczyłem Kucharza w białym fartuchu. [...]

– W taką noc trudno zasnąć, chce się zaczerpnąć pachnącego powietrza, spojrzeć w twarz księżycowi. Posłuchać śpiewu...

– Jakiego śpiewu? – spytałem.

Nie odpowiedział od razu; przyglądał mi się szpareczkami oczu, obejmując dłonią fajkę i wypuszczając kłębuszki białego dymu, jakby rozważał w zadumie szczerłość mojego zdziwienia.

– Słyszałeś – odezwał się półgłosem. – Motyle, świerszcze, ptaki, szeleszczące liście, dzwoneczki na łąkach. Muzyka. Nocą dobrze słyszeć.

– Świąteczną nocą. – Patrzyłem w bok, tam gdzie światło latarni krzyżowało się z księżycowym blaskiem; kątem oka dostrzegłem, jak Kucharz poruszył się niespokojnie.

– Skąd wiesz, że to noc świąteczna?

Pojałem raptem. I nie miałem już wątpliwości: Kucharz przybył tu z daleka, w tajnej misji, jest wysłannikiem z Tybetu. [...]

– Jestem już stary – powiedział łagodnie. – Moje „zawsze” może trwać króciutko. Gdybym tu po coś przybył z bardzo daleka, zapewne nie zdążyłbym powrócić tam, skąd przybyłem. Ale jest ktoś inny...

– Jest tutaj?

– ...kto nie wie jeszcze, że czeka go misja do spełnienia. Aż odezwie się w nim głos. Wtedy można mu będzie przekazać pałeczki wielowiekowej sztafety...

A. Minkowski, *Dolina Światła*, Wrocław 2009, s. 147–148.

Zadanie 12. (0–1 p.)

Podkreśl TAK, jeśli informacja jest prawdziwa, lub NIE, jeśli jest fałszywa.

Narratorem w powieści pt. <i>Dolina Światła</i> jest jeden z pacjentów sanatorium.	TAK	NIE
Głównym bohaterem powieści pt. <i>Dolina Światła</i> jest doktor Jael.	TAK	NIE
Akcja powieści pt. <i>Dolina Światła</i> rozgrywa się w Tybecie.	TAK	NIE

Zadanie 13. (0–1 p.)

„Tajna misja” Kucharza ma, według Marcela, związek z odkrywaniem

- A. magicznej mocy ziół, które rosną obok sanatorium w Dolinie Światła.
- B. przepisów na potrawy, które mogłyby uzdrowić pacjentów sanatorium.
- C. tajemnic klasztoru buddyjskiego, którego ruiny znajdują się w Dolinie Światła.
- D. sekretów pacjentów, które doktor spisuje w swoim zeszycie trzymanym w sejfie.

Zadanie 14. (0–1 p.)

Mówiąc o „przekazaniu pałeczki wielowiekowej sztafety” Kucharz ma na myśli pojawienie się osoby, która

- A. zaczęła z nim rywalizować.
- B. udaremniła mu wykonanie zadania.
- C. przejmuje jego zadanie jako nowy emisariusz.
- D. przybyła, aby potwierdzić wykonanie przez niego misji.

Zadanie 15. (0–2 p.)

W sanatorium opisanym w powieści A. Minkowskiego *Dolina Światła* zasady życia społecznego ustanawiają przedstawiciele pacjentów należący do Rady. Zapoznaj się z definicją słownikową, a następnie oceń, czy za sprawą Rady w sanatorium rzeczywiście panowała demokracja. Uzasadnij swoją odpowiedź przykładami z tekstu.

demokracja – 1. «ustrój polityczny, w którym władzę sprawuje społeczeństwo poprzez swych przedstawicieli; też: państwo o takim ustroju» 2. «forma organizacji życia społecznego, w której wszyscy uczestniczą w podejmowaniu decyzji i szanują prawa i wolność innych ludzi»

Odpowiedź:

.....

Uzasadnienie:

.....

.....

Zadania od 16. do 21. dotyczą tekstu 4. oraz filmu pt. *Podróż za jeden uśmiech*.

Tekst 4.

Podróż za jeden uśmiech to 1 z 1971 r. Jest on 2 książki Adama Bahdaja – literackim pierwowzorem 3 filmu była 4 pod tym samym tytułem. 5 filmu rozgrywa się w latach 60. XX wieku. Główny 6 to przygody dwóch 7, którzy odbywają podróż autostopem nad morze. *Podróż za jeden uśmiech* to barwna, pełna humoru opowieść o podróży związanej z mnóstwem kłopotów i komplikacji, ale dostarczającej również niezapomnianych wrażeń i przygód.

Zadanie 16. (0–2 p.)

Którymi wyrazami należy uzupełnić luki w tekście? Do odpowiednich wyrazów dopisz właściwe numery luk (1–7). Uwaga: dwa wyrazy nie pasują do tego tekstu.

scenariusz –

akcja –

reżyseria –

serial –

wątek –

bohater –

narrator –

powieść –

ekranizacja –

Zadanie 17. (0–2 p.)

Fabula filmu została w tekście scharakteryzowana za pomocą dwóch nacechowanych pozytywnie określeń, z których jedno jest przymiotnikiem, a drugie wyrażeniem złożonym z przymiotnika i rzeczownika. Wypisz te określenia.

przymiotnik –

przymiotnik + rzeczownik –

Zadanie 18. (0–1 p.)

Jacy są bohaterowie, których poznajemy na początku filmu? Wpisz określenia z ramki do odpowiednich kolumn tabeli.

zaradny	prymus	niesamodzielny	rozpieszczony
sprytny	odważny	optimista	pesymista

Poldek	Duduś

Zadanie 19. (0–1 p.)

Podkreśl to sformułowanie w ramce (A, B lub C), którym należy uzupełnić poniższe zdanie tak, by było prawdziwe.

Formant w wyrazie *Duduś* nadaje temu rzeczownikowi charakter

A. zdrobnienia	B. nazwy własnej	C. rzeczownika pospolitego
----------------	------------------	----------------------------

Zadanie 20. (0–1 p.)

Napisz, jak niezwykła podróż w towarzystwie Poldka zmieniła Dudusia.

.....
.....

Zadanie 21. (0–1 p.)

Wyjaśnij znaczenie tytułu filmu *Podróż za jeden uśmiech*.

.....

.....

Zadanie 22. (0–3 p.)

Napisz ogłoszenie o spotkaniu ze znanym podróżnikiem, które odbędzie się w Twojej szkole.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 23. (0–10 p.)

Napisz do koleżanki lub kolegi list, w którym opowiesz o swoich marzeniach dotyczących dalekiej podróży. Twoja praca nie może być streszczeniem żadnej książki ani filmu. Tekst powinien zająć przynajmniej połowę wyznaczonego miejsca.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BRUDNOPIS